

Cirkulärnr: 1995:98
Diariernr: 1995/1383
Handläggare: Niclas Johansson, Lennart Olsen, Helena Milton, Britta Hagberg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 1995-05-08
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Rubrik: Budgetförutsättningar för åren 1996–1998
Bilagor: 1. Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i miljoner kronor
2. Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i miljoner kronor per invånare
3. Separata detaljerade beräkningar för den egna kommunen
Arbetsgivaravgifter fr o m 1995-01-01

*Finanssektionen
Niclas Johansson,
Lennart Olsen,
Helena Milton,
Britta Hagberg*

1995-05-08

Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans

Budgetförutsättningar för åren 1996–1998

I det här cirkuläret redovisar vi en ny skatteunderlagsprognos, kommunvisa beräkningar av skatter- och generella bidrag samt vissa övriga uppgifter som presenterades i kompletteringspropositionen.

Skatteunderlagets utveckling 1994–1998

Prognoserna och beräkningarna bygger på alla kända förutsättningar från regeringens kompletteringsproposition. Redan i vår prognos efter budgetpropositionen (cirk. 1995:46) ingick bortfallet av skatteunderlag p g a de höjda avdragsgilla egenavgifterna under perioden. (Om detta bortfall hade kompensrats av regeringen, vilket nu inte är fallet, hade det minskat neutraliseringsavgiften för 1995, respektive ökat det generella statsbidraget 1996–1998.)

Tabell 1. Skatteunderlagets utveckling samt förutsättningar.
Procentuell utveckling.

	1994	1995	1996	1997	1998
Timlön, ökning %	3,3	3,8	4,0		
Sysselsättning, ökning %	1,0	1,7	1,2		
Lönesumma, ökning%	4,3	5,6	5,2	4,5	4,5
Uppräkningsfaktor, fastställda	3,04	3,48			
" , ny prognos RRV	3,88	3,65			
" , enl cirk 1995:46	3,85	3,64	4,43	3,76	3,94
" , ny prognos	3,90	3,85	3,20	3,60	3,60
Befolkningsökning, riket % (1/11 föregående år – 1/11 akt år)		0,560	0,379	0,365	
Medelskattekraften ¹⁾		987,94	1 013,87	1 046,40	1 080,13
Konsumentprisindex	2,2	3,0	2,7	3,0	3,0
Nettoprisindex	1,4	2,0	2,1	2,5	2,5
Basbelopp, kronor	35 200	35 700	36 400	37 000	37 700

¹⁾ Medelskattekraften är beräknad i förhållande till befolkningen den 1/11 året före inkomståret.

1994–1995

RRV fastställde i december uppräkningsfaktorerna för 1994 och 1995 till 3,04 och 3,48. I sin prognos i samband med kompletteringspropositionen har RRV justerat upp sin bedömning till 3,88 för 1994 och 3,65 för 1995. Den högre utvecklingen för främst 1994 beror framförallt på att man nu bedömer att lönesumman utvecklas mer positivt. I vår prognos efter budgetpropositionen (cirk. 1995:46) bedömde vi att skatteunderlaget skulle öka med 3,85% 1994 och 3,64% 1995, dvs ungefär samma ökningstakt som i RRV:s senaste prognos. Vi bedömer nu att skatteunderlagsutvecklingen blir något bättre, 3,90% för 1994 och 3,85% för 1995. Den högre bedömningen för 1995 beror främst på begränsningen av avdragsrätten för privata pensionsförsäkringspremier.

1996

Vår prognos för 1996 års skatteunderlagsutveckling är nu betydligt lägre än den vi gjorde efter budgetpropositionen, 3,20% jämfört med 4,43%. Den främsta orsaken till detta är den sänkta ersättningsnivån till 75% i sjuk-, föräldra- och arbetslöshetsförsäkringarna. I budgetpropositionen föreslogs dessutom att det särskilda grundavdraget för pensionärer skulle trappas av mot kapitalinkomster, vilket skulle öka skatteunderlaget och det ingick i vår

förra prognos för 1996. Vid utskottsbehandlingen föreslogs istället för denna åtgärd en sänkning av det allmänna grundavdraget från 25 till 24 procent av basbeloppet, vilket ger en betydligt mindre effekt på skatteunderlaget. Vi har också justerat ner vår bedömning av sysselsättningsutvecklingen och därmed utvecklingen av lönesumman.

1997–1998

De något lägre uppräkningsfaktorerna för 1997 och 1998 jämfört med föregående prognos beror på att vi antagit en långsammare ökningstakt av lönesumman för dessa år, 4,5% istället för 5,0.

Att skatteunderlagsutvecklingen för alla år under perioden understiger lönesummeutvecklingen beror framförallt på statliga regelförändringar, där höjningen av egenavgifterna har störst betydelse (för mer information om egenavgifterna se cirkulär 1995:46). De regelförändringar som påverkar skatteunderlaget 1995–1998 och som inte regleras framgår av *tabell 2*. Tabellen beskriver den procentuella effekten på skatteunderlaget för respektive år samt den ackumulerade effekten 1998.

Tabell 2. Skatteunderlagsförändringar till följd av statliga regelförändringar som inte regleras 1995–1998, årlig procentuell effekt på skatteunderlaget.

	1995	1996	1997	1998	Ackumulerat
Ökar skatteunderlaget					
Höjd gräns reseavdrag	0,2				0,2
Utbildningsbidrag blir skattepliktigt mm	0,1				0,1
Begränsad avdragsrätt privata pensionsf.	0,2	0,1			0,3
Fri hälso- och sjukvård blir skattepliktigt		0,1			0,1
Sänkt grundavdrag		0,1			0,1
Minskar skatteunderlaget					
Höjda egenavgifter	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-3,5
75 % ersättning i socialförsäkringarna m m		-0,9			-0,9
Sänkt folkpension, enhetliga regler för gifta folkpens. mm	-0,1	-0,2			-0,3
Summa	-0,4	-1,7	-0,9	-0,9	-3,8

Del- och slutavräkning

De kommunvisa del- och slutavräkningarna föreslås i kompletteringspropositionen slopas från 1996 års inkomster. Istället sker endast en kollektiv slutavräkning av skatteinkomsterna vilka regleras mot det generella statsbidraget. På grund av den i det närmaste fullständiga inkomstutjämnningen i det nya statsbidragssystemet blir den kommunvisa effekten av detta förslag marginell.

Förändringen berör inte slutavräkningen av 1994 års skatter och bidrag samt del- och slutavräkningen av 1995 års skatteinkomster.

Eftersom våra prognoser ligger betydligt över de fastställda uppräkningsfaktorerna pekar detta mot en positiv slutavräkning för 1994 på sammanlagt ca 1,3 mdkr och en positiv delavräkning för 1995 på ca 2 mdkr. Som vanligt gäller att det blir stora kommunvisa skillnader, inte minst för 1995 där avräkning endast görs av skatteintäkterna.

Taxeringsförfarande

Det ändrade taxeringsförfarandet innebär inte att tidpunkten för det definitiva utfallet förändras, utan det fastställs även i framtiden under december.

Ekonomisk reglering 1995 (Neutraliseringsavgift)

Neutraliseringsavgiften för 1995 framgår av *tabell 3*. Sänkningen för andra halvåret beror på att kommunsektorn kompenseras för höjningen av den allmänna löneavgiften och de särskilda löneskatterna som infördes den 1 januari 1995, för att finansiera EU-inträdet. Totalt motsvarar det 2 435 mkr 1995. Av beloppet förs 698 mkr till kommunerna, 317 mkr till landstingen och 1 420 mkr till vissa kommuner med stora ekonomiska problem (Haninge 900 mkr och Göteborg 505 mkr). Således är det de 698 mkr som sänker neutraliseringsavgiften.

Hänsyn tas också till verksamhetsförändringarna år 1995 (-12 mkr inom gymnasieskolan).

Tabell 3. Neutraliseringsavgift 1995, kronor per invånare 1/11 1994.

	1:a halvåret 1995	2:a halvåret 1995	Årssnitt 1995
Kommuner	1 025 kr/inv	851 kr/inv	938 kr/inv
Landstingsfria kommuner	1 336 kr/inv	1 103 kr/inv	1 220 kr/inv

Statsbidragsram 1996

I kompletteringspropositionen föreslås att statsbidragsramen för 1996 beräknas enligt *tabell 4*.

Tabell 4. Generella statsbidrag år 1996, miljoner kronor.

	Kommuner	Landsting	Totalt
1) Statsbidrag 1995	38 073	7 536	45 609
2) Verksamhetsförändringar	120	-80	40
3) Kompensation för allmän löneavgift och särskild löneskatt (EU-inträdet)	1 102	1 333	2 435
4) Bidrag till missbruksvård och vård av ungdomar	430	-	430
5) Ersättning för sjukresor	-	1 344	1 344
6) Nytt mervärdesskattesystem	14 250	4 750	19 000
7) Avgår nuvarande Neutraliseringsavgift	-8 955	-2 715	-11 670
8) Avgår till särskilt statsbidrag 1996	-280	-120	-400
Summa	44 740	12 048	56 788

Kommentarer till tabellen.

- 1) Statsbidragsramen som finns 1995.
- 2) Verksamhetsförändringar inom gymnasieskolan. Se tidigare cirkulär 1995:94.
- 3) Återföringen skall användas för införandet av det nya bidrags- och utjämningsystemet., dels för förstärkning av kostnadsutjämnningen och dels för en förlängd införandetid.
- 4) Bidraget är idag specialdestinerat men kommer fr o m 1996 att bli generellt. (För andra halvåret 1995 kommer inga pengar att betalas ut till kommunerna. För att klara sitt sparingsbeting har socialdepartementet inte betalt ut detta bidrag.
- 5) Kommunernas mervärdesskattesystem förändras fr o m 1996. Ändringen medför att pengar förs över till statsbidragsramen.
- 6) Ekonomiska regleringar som idag har gjorts mellan kommunerna och staten. För år 1996 ingår neutraliseringsavgiften i den generella statsbidragspåsen. Regleringar mellan staten och kommunerna sker genom reglering av statsbidragspåsen.
- 7) För år 1996 avsätter staten pengar från den generella statsbidragspåsen för att ge till vissa kommuner och landsting med särskilt svåra ekonomiska problem vid övergången till det nya statsbidragssystemet.

Skatter- och statsbidragsberäkningar 1996–1998

Förklaring till bilagor

Följande bilagor som utvisar skatter och statsbidrag 1996–1998 medföljer cirkuläret:

- *Bilaga 1.* Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i **miljoner kronor**.
- *Bilaga 2.* Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i **kronor per invånare**.
- *Bilaga 3.* Separata detaljerade beräkningar för den **egna kommunen**. Medföljer som **särlaga** endast till kommuner.

I *bilaga 1 och 2* redovisas för 1996 de komponenter som ger den sammanlagda skatte- och statsbidragsinkomsten för kommunen. Kolumnerna i *bilaga 1* motsvarar de inramade raderna i *bilaga 3*.

Nedan ges närmare kommentarer till hur beräkningarna är utförda. I *bilaga 3* framgår dessutom under rubriken "beräkning" (den högra kolumnen) hur värdena i en rad räknats fram (Exempel: rad 9 = rad 8 x rad 4. Faktorer för att få rätt antal nollor eller decimaler anges dock ej).

1995 års utdebitering har använts i beräkningarna för samtliga år. Skatteväxlingar fr o m 1996 är således inte med.

Folkmängd

Beräkningarna bygger på antagandet att befolkningen i kommunen utvecklas i samma takt som genomsnittet för riket enligt SCB:s prognos. SCB:s förändringstal framgår i *tabell 1* och redovisas på raderna 23 och 24 i *bilaga 3* (den befolkningsutveckling som anges för 1996 avser perioden 94-11-01 – 95-11-01, etc).

Varje kommun kan utifrån bilagorna själv göra inkomstberäkningar baserade på egna prognoser om befolkningsutvecklingen i kommunen. Det enklaste sättet för att få en ungefärlig beräkning är att utgå från kolumnerna "Summa inkomst" per invånare i *bilaga 2* och multiplicera denna med den egna prognosen för kommunens befolkning den 1/11 året före inkomståret.

För att få mer detaljerade beräkningar av de olika delposterna kan man också använda *bilaga 3* som utgångspunkt. Skatteinkomsten efter inkomstutjämning (rad 12) blir då ungefärligen riktig. Däremot blir delarna (rad 9 och 11) fel om man inte också beräknar skatteinkomsten före utjämning (rad 9) baserad på ett eget skatteunderlag (rad 4) uppräknat med egna bedömda uppräkningsfaktorer för kommunens skatteunderlag i stället för rikstalen (raderna 26–28). **Som ett experiment erbjuder vi de kommuner som så önskar att meddela oss sina egna prognoser för befolkning och uppräkningsstal för skatteunderlag, så kommer vi att tillhandahålla en ny bilaga 3 baserad på dessa förutsättningar. Se bifogade särlaga som endast medföljer till ekonomikontoren.**

Skatteinkomst före utjämning 1996

Kommunens eget skatteunderlag 1993 (taxering 1994) x uppräkningsfaktorer för 1994, 1995 och 1996 (1,039*1,0385*1,032) x kommunens skattesats 1995

Inkomstutjämning 1996

(Kommunens garanterade skatteunderlag 1996 – kommunens eget skatteunderlag 1993 uppräknat till 1996 enl ovan) x länsvis skattesats.

Kommunens garanterade skatteunderlag 1996 = medelskattekraften 1996 (1013,87 kr/inv) x kommunens befolkning 1994-11-01 x rikets befolkningsökning 1995 (uppräkningsfaktor 1,0056).

Skatteväxling?

1995 års egna och länsvisa skattesatser har använts alla år. Vid skatteväxling kommer både den egna och den länsvisa skattesatsen att öka med skatteväxlingssatsen. Det innebär att kommunens merintäkter till följd av skatteväxling kan beräknas som skattesatsen för skatteväxlingen x medelskattekraften i riket (enligt tabell 1 eller rad 31 i bilaga 3) x kommunens invånarantal.

Kostnadsutjämning 1996

Kostnadsutjämning per invånare (enl tabell 1 i Ds 1995:22) x kommunens befolkning 1994-11-01 x rikets befolkningsökning 1995 (uppräkningsfaktor 1,0056).

Beräkningarna bygger på i princip oförändrad struktur i kommunen. Den slutliga kostnadsutjämningen för 1996 kommer att bygga på ett uppdaterat befolkningsunderlag 31/12 1994, vilket kommer att påverka främst de åldersbaserade faktorerna. Standardkostnaderna per verksamhet kommer också att utgå från ett år senare kostnadsuppgifter, år 1994.

Generellt statsbidrag 1996

Total statsbidragsram 1996 (enl komplprop 30490 milj kr exkl nytt moms-system) / rikets befolkning 1995-11-01 x kommunens befolkning 1995-11-01.

Rikets och kommunens befolkning 1995-11-01 är resp befolkning 1994-11-01 uppräknad med rikets befolkningsökning 1995 (uppräkningsfaktor 1,0056).

Införandetillägg/avdrag 1996

Införandetillägg/avdrag är skillnaden mellan intäktsförändring per invånare inklusive resp exklusive införanderegler. Dessa framgår av tidigare utsänd särskild bilaga till cirkulär 1995:94. Formeln för 1996 lyder:

(Intäktsförändring per invånare 1996 inkl införanderegler - intäktsförändring per invånare exkl införanderegler) x kommunens befolkning 1994-11-01 x rikets befolkningsökning 1995 (uppräkningsfaktor 1,0056).

Införandetillägg och avdrag bygger på kompletteringspropositionens beräkningar avseende 1995. Dessa beräkningar är preliminära.

Summa inkomst

Summan av ovanstående poster. Summa inkomster 1997 och 1998 är beräknade på i princip motsvarande sätt.

Tidplan

Det nya statsbidragssystemet kommer att behandlas av finansutskottet den 18 maj och av riksdagen den 13 juni.

I början av september kommer SCB att definitivt fastställa införandetillägg och införandeavdrag för hela införandeperioden. Samtidigt gör man också preliminära beräkningar av skatter och bidrag för 1996. Definitiva utfallet fastställs i december.

Vi återkommer med nya prognoser för skatteunderlagsutvecklingen i slutet av september.

Mervärdesskatt

Den förändring av den kommunala momshanteringen som genomfördes vid årsskiftet 1995 p g a EU förslås i kompletteringspropositionen bli permanent.

Vid övergången till 1996 kommer staten att garantera full finansiering genom att staten utger ett invånarrelaterat statsbidrag som motsvaras av en lika stor invånarrelaterad avgift till Ludvika som kommunerna skall erlägga. Bidraget och avgiften uppgår preliminärt till ca 1 600 kr per invånare.

I beräkningarna som medöljer i *bilaga 1 och 2* har vi inte räknat med momsbeloppet i de generella statsbidragsinkomsterna.

Det som kommunerna erhåller i statsbidrag genom förändringen av moms-systemet redovisas separat i *bilaga 3*.

I ett långsiktigt perspektiv kommer kommunerna att betala in en större avgift p g a allmänna prisökningar. Däremot blir de generella statsbidragen högst nominellt oförändrade de närmaste åren. Avgiften kommer därmed att överstiga bidraget.

Arbetsgivaravgifter

Av *bilaga 4* framgår arbetsgivaravgifterna för 1995. För ytterligare information se cirkulär 1995:40.

Frågor

Frågor kring innehållet i detta cirkulär kan ställas till undertecknad samt medarbetarna på finanssektionen på tfn 08-772 41 00.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Bilagor:

1. Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i miljoner kronor
2. Tabellvis uppställning över samtliga kommuner i miljoner kronor per invånare
3. Separata detaljerade beräkningar för den egna kommunen
4. Arbetsgivaravgifter fr o m 1995-01-01